

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13Co/34/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8621200092
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Baran
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8621200092.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Barana a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Mariany Muránskej v spore žalobcov: 1. F. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXXX/XX, XXX XX Z., 2. O. O. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXXX/XX, XXX XX Z. a 3. L. O. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXXX/XX, XXX XX N., zastúpení JUDr. Marekom Bujdošom, advokátom, Hlinky 262/6, 091 01 Stropkov, proti žalovaným: 1. Z. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXX/XX, XXX XX Z. a 2. Union poisťovňa, a.s. so sídlom Karadžičova 10, 813 60 Bratislava, IČO: 31 322 051, zastúpený JUDr. Tomášom Szalontayom, advokátom, Čakajova 5, 040 01 Košice, o ochranu osobnosti so zaplatením nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhradu škody, o odvolaniach strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Svidník č. k. 1C/1/2021-83 zo dňa 10.10.2022 takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku VII.

II. Zrušuje rozsudok vo výrokoch I. až VI. a vo výroku VIII. a v tomto rozsahu vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd v konaní o ochranu osobnosti so zaplatením nemajetkovej ujmy, o nárokoch žalobcov v 1. až 3. rade rozhodol takto:

„I. Žalovaní v 1. a v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobkyni v 1.rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 60 000 eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

II. Žalovaní v 1. a v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 2. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 50 000 eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

III. Žalovaní v 1. a v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobkyni v 3. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 50 000 eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

IV. Žalovaní v 1. a v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobkyni v 1. rade náhradu škody vo výške 428,36 eura s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

V. Žalovaní v 1. a v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 2. rade náhradu škody vo výške 428,36 eura s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

VI. Žalovaní v 1. a v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobkyni v 3. rade náhradu škody vo výške 428,36 eura s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

VII. prevyšujúcej časti žalobu zamietá.

VIII. Žalobcovia v 1., 2. a v 3. rade majú nárok na náhradu trov konania proti žalovaným v 1. a v 2. rade v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.“

2. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil skutkový stav v tomto rozsahu: Z trestného rozkazu súdu Svidník, č. k. zn. 3T/36/2020-33 zo dňa 09.06.2020, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 24.6.2020 súd zistil, že žalovaný v 1. rade bol uznaný vinným za prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, pretože dňa XX.XX.XXXX okolo X.XX hod. viedol osobné motorové vozidlo továrenskej značky Y. M. Z. H. evidenčného čísla Z. po štátnej ceste I. triedy číslo XX od obce O. okr. Z. v smere na obec N. okr. Z., pričom porušil ustanovenia § 4 ods. 1 písm. c) a § 9 ods. 1 zákona číslo 8/2009 Z.z. o cestnej premávke v platnom znení v spojení s ustanovením § 137 ods. 2 písm. j) citovaného zákona o cestnej premávke, keď sa nevenoval plne vedeniu vozidla, nesledoval situáciu v cestnej premávke a pri prechádzaní ostrej ľavotočivej zákruty prešiel vozidlom do protismernej časti vozovky, kde v kilometri XX,X ľavou prednou časťou vozidla, ktoré viedol, narazil do pravej časti o protiidúceho osobného motorového vozidla továrenskej značky S. evidenčného čísla Z. vedeného L.. S. C., ktorý pritom utrpel zlomeninu oblúka 1. a 5. krčného stavca vľavo, zlomeninu 7. krčného stavca vpravo, zlomeninu 2., 3., a 4. rebra vľavo, obojstranné pomliaždenie pľúc, poškodenie miechy v krčnej oblasti a následným ochrnutím horných a dolných končatín, otras mozgu, pomliaždenie a opuch mozgu, odreninu na čele vľavo a na pravom kolene, pričom v dôsledku priamych pridružených poúrazových komplikácií poranení, utrpeným zraneniam XX.XX.XXXX L.. S. C. podľaohol, teda inému z nebanlivosti spôsobil smrť a tento čin spáchal porušením dôležitej povinnosti uloženej podľa zákona, teda závažnejším spôsobom konania a za to mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere X roky so skúšobnou dobou v trvaní X roky, trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá v trvaní X roky. Z potvrdenia o strate zárobku počas PN na č. l. 9 spisu súd zistil, že neb. L.. S. L. dosahoval denný hrubý zárobok v rozhodnom období vo výške 36,364 eura. Z potvrdenia o náhrade príjmu poskytovanú zamestnávateľom zo dňa XX.XX.XXXX na č. l. 10 spisu je zrejmé, že poškodený bol neschopný práce od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX, t.j. celkový počet dní XX, za ktoré mu bola poskytnutá celková náhrada príjmu vo výške 118, 956 eura. Z potvrdenia Sociálnej poisťovne o nemocenských dávkach vyplatených Sociálnou poisťovňou za obdobie od XX.XX.XXXX do XX.X.XXXX na č. l. 11 spisu vyplýva, že poškodenému boli vyplatené nemocenské dávky v celkovej sume 668,70 eura. Žalobcovia predložili súdu aj pokladničné doklady (č. l. spisu 12-15), z ktorých majú vyplývať úhrady za lieky, iný zdravotnícky materiál a zdravotnú dokumentáciu v celkovej výške 105,63 eura.

3. Zároveň mal za preukázané, že manžel žalobkyne v 1. rade bol pred dopravnou nehodou ako starobný dôchodca v pracovnom pomere, pričom pomáhal svojej manželke, ktorá bola onkologický pacient s návštevami lekára. Teraz je žalobkyňa v 1. rade v týchto veciach odkázaná na svoje deti. Žalobca v 2. rade uviedol, že mu otec veľmi chýba, vo všetkom mu pomáhal a radil, pracoval spolu s ním vo firme. Po jeho smrti na jeho pripadla väčšia časť povinností vo firme. Zároveň žalobkyňa v 3. rade uviedla, že po smrti otca sa jej podstatne zmenil život. Mala nastúpiť do práce v N., no zostala pri mame a do N. nastúpila až v júli XXXX, nakoľko má povolenú prácu z domu, býva v Z. a prišla o pomoc svojho otca, ktorý opravoval rodičovský dom a tešil sa zo svojho vnúčaťa, jej dcéry. S otcom mala dobrý vzťah. Z vykonaných dôkazov súd prvej inštancie nemal za preukázanú skutočnosť, že nebohý počas dopravnej nehody nebol pripútaný bezpečnostným pásom, nakoľko to nebolo v trestnom konaní presne zodpovedané a tieto skutočnosti nie sú zistiteľné z obsahu spisu, ako aj z vykonaných dôkazov.

4. Súd prvej inštancie vec právne posúdil v zmysle ust. § 4, § 15 z. č. 381/2001 Z.z., § 1, § 11, § 13, § 420, § 512 Občianskeho zákonníka, ako aj § 132, § 187 a § 191 CSP.

5. Súd prvej inštancie poukázal na to, že nárok na úhradu nemajetkovej ujmy žalobcom titulom usmrtenia ich manžela, resp. otca, pri dopravnej nehode spôsobenej žalovaným v 1. rade, motorovým vozidlom poisteným u žalovaného v 2. rade je daný. Predmetná škoda, teda aj nemajetková ujma vznikli v bezprostrednej príčinnej súvislosti s touto dopravnou nehodou, za ktorý bol uznaný aj žalovaný v 1. rade ako vinný. Poukázal na to, že predčasná smrť príbuzného žalobcov je zásahom do ich súkromného života v najvyššej intenzite, nakoľko bola narušená celistvosť rodiny, a to neodstrániteľným a nenapraviteľným spôsobom. Bolo preukázané, že žalobca v 2. rade ako slobodný a bezdetný žil v spoločnej domácnosti s nebohým otcom a matkou a v prevažnej miere aj žalobkyňa v 3. rade, ktorá nie je vydatá a má dcéru, pričom jej partner žije dlhodobo v zahraničí. Žalobkyňa v 1. rade stratila možnosť rozvíjať a napĺňať manželský vzťah a stratila jeho pomoc v súvislosti so svojou chorobou. Zároveň takúto pomoc stratil aj jeho syn, ktorý s ním pracoval v spoločnej firme, ako aj jeho dcéra, ktorá bola preňho veľmi blízkou osobou. Nakoľko súd prvej inštancie nezistil žiadne okolnosti spoluzavinenia tejto nehody zo strany nebohého príbuzného žalobcov, považoval za dôvodné vyhovieť žalobe čo sa týka

nemajetkovej ujmy v rozsahu 60.000 eur pre žalobkyňu v 1. rade a po 50.000 eur titulom nemajetkovej ujmy pre deti nebohého.

6. Nakoľko boli splnené všetky predpoklady pre vznik zodpovednosti za škodu a za túto sú zodpovední obaja žalovaní, súd ich zaviazal tak, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

7. Pokiaľ sa týka nároku na náhradu škody vo výške 1.285,09 eura, a to za stratu na zárobku nebohého (ušlý zisk), tento nárok považoval za nesporný, nakoľko išlo o práceneschopnosť nebohého spôsobenú touto dopravnou nehodou v trvaní XX dní, pričom nebohému zo strany zamestnávateľa bola vyplatená suma 118,96 eura, zo strany sociálnej poisťovne 668,70 eura, teda spolu 787,66 eura a náhrada vo výške 1.285,09 eura bola vyčíslená ako rozdiel medzi sumou 2.072,75 eur a sumou 787,66 eur.

8. Súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodnú námietku žalovaného v 2. rade, že sa jedná o nárok, ktorého prechod na tretie osoby je vylúčený s poukazom, že jedná sa o peňažný nárok zamestnanca, ktorý smrťou nezaniká podľa § 35 Zákonníka práce.

9. Z týchto dôvodov súd priznal žalobcom nárok na náhradu za stratu na zárobku nebohého, každému po 463,57 eur.

10. Zo strany súdu prvej inštancie bol zamietnutý nárok na náhradu škody za lieky a iný zdravotnícky materiál vo výške 105,63 eur s tým, že v konaní nebola ustálená príčinná súvislosť medzi vynaloženou sumou a protiprávnym konaním žalovaného v 1. rade.

11. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP s tým, že neúspech žalobcov v konaní bol len nepatrný.

12. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané odvolanie zo strany žalobkyne v 3. rade, a to proti rozsudku vo výroku III. a VII. s poukazom na ust. § 365 ods. 1 písm. d) a f) CSP. Žalobkyňa v 3. rade uviedla, že bola jej priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 50.000 eur, aj keď túto si uplatňovala vo vyššej sume s poukazom na to, že uplatňuje tento nárok aj za jej dieťa, ktoré stratilo svojho dedka. Súd v bode 45 odôvodnenia uviedol, že intenzita väzieb u žalobcov v 2. a 3. rade bola rovnaká a súd nezohľadnil to, bol uplatňovaný aj nárok za vnučku nebohého, nakoľko táto nebola stranou sporu. Dcéra žalobkyne v 3. rade nemusela byť stranou sporu a súd mohol pri výške nemajetkovej ujmy zobrať do úvahy aj skutočnosť, že väzbu detí okrem žalobcov v 2. a 3. rade mala aj vnučka zomrelého, teda dcéra žalobkyne v 3. rade a výška nemajetkovej ujmy, ktorú uplatňovala je teda primeraná a rozhodnutie súdu prvej inštancie v tomto smere je nesprávne.

13. Rovnako tak namietla výrok rozsudku VII. a žiadala, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok vo výrokoch III. a VII. tak, aby tieto nároky boli priznané v plnej výške. Žalobkyňa v 3. rade uplatnila trovy odvolacieho konania.

14. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané odvolanie aj zo strany žalovaného v 2. rade, a to proti výrokom I. až VI. a výroku VIII. s poukazom na ust. § 365 ods. 1 písm. b), f), h) a d) CSP. Žalovaný v 2. rade poukázal na formuláciu petitu žalobcov, ktorí navrhovali, aby žalovaní v 1. a 2. rade boli zaviazaní na plnenie spoločne a nerozdielne, a to vo výrokoch I. až IX. a následne navrhli vo výroku X. tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého. Navrhnutý petit rozsudku v častiach výrokoch I. až IX. bol teda v rozpore s výrokom X. Súd však nevyzval žalobcov na odstránenie nedostatku a sám rozhodol o podanej žalobe, čím došlo ku vade konania.

15. Žalovaný poukázal na to, že v konaní neboli preukázané skutočnosti, ktoré by preukázali takú zmenu v osobnom živote žalobcov, odôvodňujúcu nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v priznanej výške. Žalobcovia poskytli opis zásahu do svojich osobnostných práv všeobecne, pričom súd tento prevzal a priznal neprimeranú výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Poukázal na to, že rozsudok je v tomto smere prekvapivý, nakoľko predložili sumár rozhodnutí súdov Slovenskej republiky v obdobných veciach a súd pri rozhodovaní nezohľadnil vek zosnulého, vek žalobcov a ani ospravedlnenie žalovaného v 1. rade s tým, že nešlo o úmyselný, ale nedbanlivostný čin. Z odôvodnenia rozsudku nevyplývajú skutočnosti, ktoré súd viedli k priznaniu náhrady 60.000 eur pri žalobkyňi v 1. rade a po 50.000 eur pre žalobcov v 2.

a 3. rade, preto takéto rozhodnutie je nepreskúmateľné. Žalovaný v 2. rade poukázal na to, že jednalo o nebanlivostný trestný čin, pričom v zmysle z. č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov, v prípade násilného trestného činu voči nebohému mali pozostalí nárok omnoho nižší než v tomto prípade, napr. u žalobkyne v 1. rade by táto suma činila cca 13.000 eur, čo je enormný rozdiel oproti priznanej sume 60.000 eur.

16. Zároveň namietli, že u žalobcov v 2. a 3. rade bola konštatovaná súdom prvej inštancie rovnaká intenzita vzťahov s nebohým otcom, no z ich výsluchu vyplývajú odlišné závery, nakoľko skutkové okolnosti ich vzťahu boli rozdielne, preto je takéto rozhodnutie súdu nepreskúmateľné. Zároveň súd prvej inštancie dospel k záveru, že nebohý bol v čase dopravnej nehody pripútaný bezpečnostným pásom, čo je v rozpore s reláciou dopravnej polície, ako aj výpovede svedka Y., z ktorých vyplýva, že zosnulý v čase dopravnej nehody pripútaný nebol. Súd vychádzal z hypotetickej konštrukcie, podľa ktorej si mal bezpečnostný pás odpútať pred tým, než ho svedok vyberal z motorového vozidla. Z vykonaných dôkazov teda súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam.

17. Pokiaľ ide o nárok na náhradu straty na zárobku je vylúčený prechod na tretie osoby a žalobcovia nepreukázali, že takúto pohľadávku ani hypoteticky získali.

18. V tomto prípade nie je možné ani analogicky použiť ust. § 35 Zákonníka práce a v tomto smere súd aj nesprávne vec právne posúdil. Rovnako tak nebol správny ani výpočet tejto náhrady. Z týchto dôvodov navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v napadnutých výrokoch zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie, prípadne žalobu zamietol a priznal úspešnému odvolateľovi nárok na náhradu trov konania.

19. Žalobcovia vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu žalovaného v 2. rade uviedli, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočnosti svedčiace o nároku žalobcov s tým, že bol preukázaný zásah do ich osobnostných práv a výška nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalobkyne v 1. rade a žalobcov v 2. a 3. rade je primeraná. V tomto prípade nemožno použiť ustanovenia zákona o obetiach trestných činov, pričom vo vzťahu k otázke pripútania sa bezpečnostným pásom nebohého policajný orgán pri spisovaní dopravnej nehody vychádzal len z výpovedí svedkov, ktorí sú v kamarátskom vzťahu so žalovaným v 1. rade, preto je podstatný znalecký posudok znalcov, z ktorého vyplýva, že vzťahom na charakter zranení je možné predpokladať, že v čase dopravnej nehody bol pripútaný nebohý bezpečnostným pásom, čo aj znalec objektívne vysvetlil. Z týchto dôvodov žiadali napadnuté výroky rozsudku ako vecne správne potvrdiť a priznať náhradu trov odvolacieho konania.

20. Ďalšie vyjadrenia strán v odvolacom konaní predložené neboli.

21. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) v zmysle zásad uvedených v § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného v 2. rade je dôvodné, vo vzťahu k ním napadnutým výrokom rozsudku súdu prvej inštancie.

22. Odvolanie žalobkyne proti výroku VII. Považoval odvolací súd za nedôvodné.

23. Podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie v o výrokoch I. až VI. a výroku VIII. z dôvodu, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tomto konaní sa súd prvej inštancie nevyporiadal s námietkami vznášanými žalovaným v 2. rade ohľadom právneho posúdenia primeranosti nemajetkovej ujmy s poukazom na rozhodovaciu prax súdov v obdobných veciach. Tým došlo zo strany súdu prvej inštancie k vydaniu nepreskúmateľného rozhodnutia, pričom preskúmateľnosť rozhodnutia nepochybne je porušením práva strany sporu na spravodlivý proces. Aj z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR či Ústavného súdu SR vyplýva, že súdne rozhodnutie vyžaduje, aby obsahovalo odpoveď na námietky vznášané stranami sporu, pričom práve dostatočné dôvody musia byť uvedené ku skutočnostiam, ktoré sú rozhodujúce pre rozhodnutie. V prípade, ak súd v odôvodnení nereaguje na zásadnú a relevantnú námietku súvisiacu s predmetom súdnej ochrany prednesenú stranou sporu, je potrebné tento nedostatok považovať za nesprávny procesný postup.

24. K otázke výšky náhrady nemajetkovej ujmy sa vyjadril aj Ústavný súd SR, a to v náleze sp. zn. III. ÚS 288/2017 z 5. decembra 2017, v ktorom skonštatoval, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy závisí vo veľkej miere na úvahe rozhodujúceho súdu, na druhej strane však táto úvaha neznamená priestor na svojvôľu či arbitrárnosť. Príslušný súd musí uskutočniť dokazovanie a následne na základe z neho vyplývajúcich skutkových zistení posúdiť, či táto ujma vznikla a ako bola závažná. Jej vznik pritom musí tvrdiť a doložiť navrhovateľ, ktorý nesie dôkazné bremeno. Príslušné závery súdu musia byť riadne odôvodnené a musia spočívať na logických a legitímnych faktoch. Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako, a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady.

25. Odvolací súd odkazuje aj na uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 267/08, podľa ktorého v konaniach o ochranu osobnosti má fyzická osoba v súlade s § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka právo aj na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to najmä v prípadoch, ak došlo k zníženiu jej dôstojnosti či vážnosti v spoločnosti. Pri určení jej výšky prihliada všeobecný súd hlavne na závažnosť vznikutej ujmy, ako aj na okolnosti, za akých k porušeniu práv konkrétneho účastníka konania došlo. Ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka teda nelimituje súd pri priznaní rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy. Posúdenie týchto okolností ponecháva na úvahu súdu, ktorá však nemôže byť bezbrehá, ale musí spočívať na logických a legitímnych faktoch. Je nepochybné, že mantinely, v rámci ktorých by sa mala pohybovať takáto úvaha súdu, musia byť istým spôsobom dané, pričom táto ich danosť je závislá od individuality každého prípadu a zároveň musí byť podmienená dôvodmi, na ktorých sa priznanie zakladá.

26. Vo vzťahu k výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy žalovaná v 2. rade namietala, že uvedená náhrada sa v súdnej praxi poskytuje v nižších sumách a označila aj konania, v ktorých súdy poskytli, v prípade podobných prípadov, náhrady v oveľa nižšej sume. Nenamietala, že reálne došlo k zásahu do života žalobcov, ale poukázala na to, že pri voľnej úvahe by sa súd mal individuálne zaoberať výškou nemajetkovej ujmy, s prihliadnutím na závažnosť vznikutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo.

27. Je nesporné, že základ nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy je daný, pretože v dôsledku dopravnej nehody zomrel manžel a otec žalobcov, čím bolo zasiahnuté do ich práva na súkromie a rodinný život. Medzi žalobcami a nebohým existovali veľmi blízke sociálne a citové vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného rodinného života. Pri úvahe o primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné prihliadnuť na účel tohto inštitútu. Jednou z jeho funkcií je satisfakčná funkcia, ktorá má vyvážiť, resp. zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Neoprávnený zásah sa nedá vo forme nemajetkovej ujmy vznikutej porušením osobnostných práv odstrániť a odškodniť v celom rozsahu a tak kvantifikovať „cenu“ súkromia, resp. rodinného života. Je možné len reparovať následky takejto ujmy, pričom účelom tejto náhrady nie je reparácia celej nemajetkovej ujmy, ale výhradne iba zmiernenie jej následkov. Okrem toho, nemajetková ujma má aj preventívno sankčný charakter, ktorý má zásadný vplyv pri postihovaní pôvodcu zásahu, bez ohľadu na zavinenie. Subjektívny prvok zavinenia by mal mať vplyv len pri zohľadňovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Určenie výšky závisí od úvahy súdu. Existuje však už aj ustálená rozhodovacia prax súdov SR, ktorá, vzhľadom na kritériá, dáva určité rozmedzia výšky nemajetkovej ujmy. Jednorazová náhrada nemajetkovej ujmy musí mať určité limity, ktoré by dostatočnou formou plnili najmä funkciu satisfakčnú, ktorá by zmiernila citovú ujmu poškodenej osoby.

28. Ako bolo uvedené, súd pri určení výšky nemajetkovej ujmy disponuje širokou mierou diskrečnej právomoci. V súlade s judikatúrou, je potrebné pri určení výšky nemajetkovej ujmy zobrať do úvahy kritériá na strane poškodeného, ale aj na strane škodcu. Za tieto kritériá na strane poškodených sú vo všeobecnosti považované: intenzita vzťahu pozostalého so zomrelým, vek zomrelého a pozostalého, otázka existenčnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, morálne zadost'učinenie vo forme právneho postihu žalovaného. Na strane škodcu ide o postoj páchatel'a (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie), majetkové pomery páchatel'a, miera zavinenia, resp. spoluzavinenia zomrelého. Je potrebné na strane páchatel'a zohľadniť, najmä pri trestných činoch, kde páchatel' z nebanlivosti zaviniť smrteľný následok to, aby uložená povinnosť nemala pre páchatel'a doživotné likvidačné následky, t. j. znemožňovala mu viesť znesiteľný a ľudsky dôstojný život.

29. V súvislosti s výškou priznanej náhrady existuje množstvo súdnych rozhodnutí. Určitým merítkom pri stanovení tejto výšky môže byť napr. aj rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade *Kontrová c/a Slovenská republika*, na základe ktorého bola sťažovateľke priznaná nemajetková ujma 25.000 EUR za to, že nekonaním štátnych orgánov bolo zasiahnuté do jej osobnostných práv usmrtením jej oboch maloletých detí, pričom v danom prípade došlo k absolútnemu rozvráteniu jej rodinného života, keďže boli usmrtené obe jej dcéry a sťažovateľka iné deti nemala. Rovnako určitým kritériom môže byť aj odškodňovanie obetí trestných činov (zákon č. 274/2017 Z.z.), kde však k smrti dochádza v dôsledku úmyselného (násilného) trestného činu, teda nie nedbanlivostného, ako je v tomto prípade.

30. Odvolací súd považuje žalobou navrhnutú sumu, ktorú súd prvej inštancie aj priznal, za neprimerane vysokú. Každý prípad je samozrejme individuálny, ale zároveň je potrebné zohľadniť aj judikatúru týkajúcu sa obdobných vecí tak, aby s poukazom na predvídateľnosť súdnych rozhodnutí a právnu istotu, bola zachovaná určitá kontinuita súdneho rozhodovania pri danom type sporu. Okrem posúdenia relevantných kritérií pre priznanie tohto nároku, je teda pre preskúmateľnosť a odôvodnenosť priznanej výšky náhrady dôležité aj porovnanie s výškami náhrad priznávaných v iných, obdobných prípadoch.

31. Predmetom odvolacieho prieskumu bola aj námietka, že súd prvej inštancie sa nesprávne vysporiadal so skutočnosťou, že nebohý nemal zapnutý bezpečnostný pás. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že spoluzavinenie súd skúma z úradnej povinnosti. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie však vyplýva, akým spôsobom sa prvoinštančný súd vysporiadal s touto námietkou. Toto hodnotenie s poukazom na obsah záverov znalca v trestnom konaní možno považovať za správne (s. 243 pripojeného trestného spisu), keď znalec z rozsahu a charakteru zranení konštatoval predpoklad o pripútaní bezpečnostným pásom (bod 43. a 44. odôvodnenia).

32. Pokiaľ sa týka posúdenia nárokov žalobcov na náhradu škody titulom straty na zárobku nebohého, v tejto časti je rozhodnutie súdu rovnako zaťažené nepreskúmateľnosťou, nakoľko súd prvej inštancie priznal tieto nároky s poukazom na ust. § 35 Zákonníka práce, pričom toto ustanovenie ani nie je citované v bodoch 20. až 32. odôvodnenia, kde súd uviedol právne ustanovenia, podľa ktorých posudzoval nároky žalobcov s tým, že súd sa nezaoberal ani skutočnosťou, či žalobkyňa v 3. rade žila v spoločnej domácnosti, nakoľko v bode 38. odôvodnenia uvádza, že v prevažnej miere sa tak dialo. Ako tak súd sa nevyporiadal s námietkou počtu dní práceneschopnosti, ktorú namietal žalovaný v 2. rade, v zmysle potvrdenia zdravotnej poisťovne. V danom prípade však nejde o nárok voči zamestnávateľovi, kedy by bolo dôvodné použitie Zákonníka práce, ale ide o nárok na náhradu škody krytú poistením, čo je odlišný typ vzťahu než medzi pozostalými zamestnanca a ich zamestnávateľa.

33. Preto odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil napadnutý rozsudok v uvedenom rozsahu a postupom podľa § 391 CSP vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

34. Odvolací súd považoval za dôvodné potvrdiť napadnutý rozsudok vo výroku VII., a to o zamietnutí žaloby v časti o zaplatenie náhrady škody za lieky a iný zdravotnícky materiál vo výške 105,63 eur s poukazom na skutočnosti, ktoré uviedol súd prvej inštancie v bodoch 51. a 52. svojho odôvodnenia.

35. Ani odvolacie námietky žalobkyne v 3. rade vo vzťahu k zamietnutiu tohto nároku nespôsobili pochybnosti o správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie. Z obsahu spisu nevyplyva príčinná súvislosť medzi nárokovanou sumou a konaním žalovaného v 1. rade tak, ako to správne uviedol súd prvej inštancie.

36. Predmetný výrok ako vecne správny bol potvrdený postupom podľa § 387 ods. 1 CSP.

37. Úlohou súdu prvej inštancie tak bude znova vo veci konať, vyporiadať sa s v tomto rozhodnutí vytýkanými nedostatkami, a následne vo veci znova rozhodnúť, a samozrejme, svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v § 220 ods. 2 CSP aj náležite odôvodniť.

38. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie rozhodne aj o náhrade trov konania (§ 396 ods. 3 CSP).

39. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).